

γείτονας

γείτονας, ο, γεν. **γείτονα** κ. **γειτόνου, του**, πλ. **γείτονες** κ. **γειτόνοι, οι**, θηλ. **γειτόνισσα, η**, ουσ. [<μσν. γείτονας <αρχ. γείτων>]. **1.** αυτός που κατοικεί στην ίδια γειτονιά με έναν άλλον: «είμαστε γειτόνοι απ' τα παιδικά μας χρόνια». (Λαϊκό τραγούδι: *Μαρία με τα κίτρινα ποιον αγαπάς καλύτερα, τον άντρα σου ή το γείτονα // τους γειτόνους* ερωτώ: *πούν' η αγάπη μ' π' αγαπώ; είναι μέσα και κοιμάται κι εσένανε θυμάται*). **2.** στον πλ. **οι γείτονες**, ο γειτονικός λαός: «οι Έλληνες θέλουν να ζήσουν ειρηνικά με τους γείτονές τους». (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- *άμα θέλεις να βρεις σπίτι, ψάξε για γείτονα*, προϋπόθεση για μια ήσυχη και ευχάριστη διαμονή σε ένα καινούριο σπίτι είναι η καλή γειτονιά, ο καλός γείτονας: «θέλει ν' αγοράσει ένα διαμέρισμα για την κόρη που παντρεύεται κι έχει τρελαθεί στο ψάξιμο, γιατί, άμα θέλεις να βρεις σπίτι, ψάξε για γείτονα»·

- *ο γείτονας!* ειρωνική απάντηση σε συγγενικό ή φιλικό πρόσωπο, όταν χτυπάμε την πόρτα του σπιτιού του και ρωτάει, πριν ακόμη ανοίξει την πόρτα, *ποιος είναι*; Λέγεται με την έννοια *ποιος θέλεις να είναι*; ή *ποιος μπορεί να είναι*; Συνών. *ο γαλατάς! / ο Λέλος ο γιατρός! / ο Μιμίκος ο γιατρός! / ο παπάς της ευορίας(!)*·

- *ο κακός ο χρόνος φεύγει, ο κακός ο γείτονας δε φεύγει*, δηλώνει πως ο κακός ο γείτονας είναι μεγάλη πληγή: «πρόσεχε πού θέλεις ν' αγοράσεις σπίτι, γιατί ο κακός ο χρόνος φεύγει, ο κακός ο γείτονας δε φεύγει»·

- *ο καλός ο γείτονας είναι κι απ' τον αδελφό σου πιο καλός*, πολλές φορές ο γείτονας, επειδή βρίσκεται κοντά μας, δίπλα μας, είναι πιο χρήσιμος και από τους πιο στενούς συγγενείς μας: «εγώ είμαι πολύ τυχερός που έχω καλό γείτονα, γιατί ο καλός γείτονας είναι κι απ' τον αδελφό πιο καλός»·

- *ποιον να ρωτήσω, το γείτονα*; έκφραση αγανάκτησης ή δυσαρέσκειας σε κάποιο άτομο που το ρωτάμε να μας πληροφορήσει για τα όσα κακά διαδραματίστηκαν μέσα σε ένα χώρο κατά την απουσία μας, επειδή γνωρίζουμε πως είναι γνώστης της κατάστασης και μας απαντάει με το *γιατί ρωτάς εμένα*; Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ τότε*·

- *ποιος φταίει, ο γείτονας*; έκφραση αγανάκτησης ή δυσαρέσκειας σε κάποιο άτομο που του καταλογίζουμε την ευθύνη για κάτι κακό που έγινε και αντιδράει με το *δε φταίω εγώ*. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ τότε*·

- *πρώτη βοήθεια του Θεού, δεύτερη του γειτόνου*, βλ. λ. [Θεός](#)·

- *σε ποιον να το ρίξω, στο γείτονα*; έκφραση αγανάκτησης ή δυσαρέσκειας σε κάποιο άτομο που του καταλογίζουμε την ευθύνη για κάτι κακό που έγινε και αντιδράει με το *γιατί το ρίχνεις σε μένα*; Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το *εμ τότε*·

- *της γειτόνισσας τ' αβγά είναι πάντα πιο μεγάλα*, βλ. λ. [αβγό](#)·

- *του γείτονα*, ειρωνική απάντηση σε οικείο πρόσωπο, που μας ρωτάει ποιανού είναι κάτι, από τη στιγμή που είναι ολοφάνερο πως είναι δικό μας·

- *του φτωχού τα ρούχα, δυο φορές του λένε με γεια*, βλ. λ. [ρούχο](#)·